

แนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9

ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

AN APPROACH TO DRIVE A VILLAGE PROTOTYPE OF SUFFICIENCY ECONOMY, BAN PA SAK NOI VILLAGE, VILLAGE NO. 9, CHOENG DOI SUB-DISTRICT, DOI SAKET DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.

นภาพร ศรีเผือด

Navaporn Sripped

เสนอชัย เถาว์ชาลี

Sanerchai Thaochalee

siamdd2004@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทาง ขบวนการ ขั้นตอนในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อได้แนวทาง ขบวนการ ขั้นตอนในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เอกสารด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายของกรมพัฒนาชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สอบถามข้อมูลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบผู้วิจัยไปศึกษาดูงานในพื้นที่วิจัย จากการไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นตัวแทนครัวเรือนในชุมชน จำนวน 20 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง คือ ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ละกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเสริม ในชุมชน จำนวน 15 คน และประเมินแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่โดยผู้ทรงคุณวุฒิในรูปแบบการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่าบ้านป่าสักน้อยมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเปิดโอกาสให้กับประชาชนได้แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับเสียงส่วนใหญ่ ฟังพาดตนเองมาใช้ ทุกขั้นตอนมีการประสานงานเครือข่ายภายนอก และมีการตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านคนในชุมชนมีการคัดเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรม มีเวลาในการมาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จากนั้นผู้นำมีการประชุม รวมพลรวมพลัง ร่วมมือ ร่วมใจกันในการปฏิบัติและดำเนินงานร่วมกันวางแผนทำกิจกรรม

พบว่าผู้นำมีการอบรมหาความรู้อย่างต่อเนื่องและนำมาถ่ายทอดให้คนในชุมชน ส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการทำอาชีพเสริม จากนั้นได้ทำประชาคม ในหมู่บ้านในเรื่องการตั้งกลุ่มอาชีพ ผู้คนในชุมชนจะคิดทำอาชีพในสิ่งที่ตนต้องการ มีการจัดตั้งกลุ่ม มีการอบรมเพิ่มความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น บ่อย ๆ

คำสำคัญ : แนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้าน, เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

Abstract

The purposes of this research were : 1. To study the approaches, processes and steps in driving the sufficiency economy prototype village of Pa Sak Noi Village, Village No. 9 , Choeng Doi Sub-district, Doi Saket District, Chiang Mai Province. 2. To get guideline the approaches, processes and steps in driving the sufficiency economy prototype village of Pa Sak Noi Village, Village No. 9, Choeng Doi Sub-district, Doi Saket District, Chiang Mai Province. The research was conducted by analyzing documents on sufficiency economy philosophy, policies of the Department of Community Development, concepts of participation, inquiring about information of the sufficiency economy prototype village. The researcher went to study in the research area with interviewing 2 groups of informants: 20 key informants representing households in the community by using the purposive sampling method, and : 15 additional informants representing various groups in the community, and evaluating the approaches in driving the sufficiency economy prototype village of Pa Sak Noi Village, Village No. 9, Choeng Doi Sub-district, Doi Saket District, Chiang Mai Province, by experts in the form of group discussion.

The results of the research revealed that Baan Pa Sak Noi has a participatory management that allows people to express their opinions with each other. accept the majority self-reliant Every step is coordinated with an external network. And various groups were set up to carry out activities in the villages. The people in the community were selected leaders who had knowledge, skills in technology, morality, and had time to take the position of the village headman. After that, the leaders had a meeting, gathered forces, cooperated together in action and worked together to plan activities.

It was found that the leaders had continuous training to acquire knowledge and transfer them to the people in the community. Encourage the use of free time to benefit by doing extra work. then made a community in the village in regards to setting up a group of occupations People in the community will think of doing what they want. a group was established There are frequent training sessions to increase knowledge about local wisdom.

Keywords: Approaches in driving, Sufficiency Economy Prototype Village

บทนำ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง (พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี) คำว่าความพอเพียงนั้นหมายถึงความพร้อมที่จะจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทั้งภายนอกและภายในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงยังสามารถมองได้ว่าเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ให้ความสุขที่จำเป็นต้องใช้ทั้งความรู้ความเข้าใจคือ เขาต้องมีความรอบรู้รอบคอบระมัดระวังผนวกกับคุณธรรมคือซื่อสัตย์สุจริตขยันอดทนแบ่งปัน ในการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เพียงการประหยัดแต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างชาญฉลาดและสามารถอยู่ได้มั่นคงในสภาพที่มีการแข่งขันและการไหลบ่าของโลกาภิวัตน์นำสู่ความสมดุลมั่นคงและยั่งยืนของชีวิตเศรษฐกิจและสังคมเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2545) เป็นต้นมาประเทศไทยปรับเปลี่ยนการให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวมาเป็นการพัฒนามนุษย์มากขึ้น โดยมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้ให้ความสำคัญในเรื่องความสุขโดยเริ่มจาก ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน สถาบันต่างๆ และระดับประเทศตามลำดับโดยมีการพัฒนาต่อเนื่องมาและเห็นได้ชัดเจนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุลเป็นธรรมและยั่งยืนมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

จากการที่จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่กว้างใหญ่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมากทั้งชาวพื้นบ้านและชาวเขาเผ่าต่าง ๆ กระจายอาศัยอยู่ตามอำเภอต่างๆ ทำให้มีความหลากหลายในเชื้อชาติวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีวัฒนธรรมโครงสร้างทางสังคม ดังนั้นเพื่อขับเคลื่อนภารกิจที่ได้รับมอบหมายเกิดความรวดเร็วขึ้นและเกิดความคล่องตัวในการทำงานสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้พิจารณาหมู่บ้านซึ่งมีบทบาทการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดเชียงใหม่ และได้ส่งเสริมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกหมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่ผ่านการประเมินและประกาศให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ต้นแบบจังหวัดเชียงใหม่ มีหมู่บ้านที่ผ่านการประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านผ่านเกณฑ์ชีวิตและจังหวัดเชียงใหม่ ประกาศให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 258 หมู่บ้าน (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ : ประกาศจังหวัดเชียงใหม่, 30 กันยายน 2560)

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของปัญหาในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อน เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบได้ จึงศึกษาชุมชนบ้านป่าสักน้อย ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนหมู่บ้านที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเผยแพร่และเป็นแนวทางให้กับชุมชนอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทาง ขบวนการ ขั้นตอนในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อได้แนวทาง ขบวนการ ขั้นตอนในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบไปยังชุมชนใกล้เคียงหรือชุมชนอื่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร เป็นการศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ที่เกี่ยวกับวิเคราะห์ระบบ หน้าที่ และภารกิจ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบรวมทั้งรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยทำการรวบรวมเอกสารข้อมูลจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จากฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการศึกษาสังเคราะห์ สรุปประเด็น และบันทึกข้อมูลในแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 นโยบายของกรมการพัฒนาชุมชน คุณลักษณะ 3 ไม่ 2 มี และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ 6 ด้าน 12 ตัวชีวิต

1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1.2 สอบถามหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบต้นแบบจากพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ผู้วิจัยได้ศึกษาดูงานในหมู่บ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นตัวแทนครัวเรือน จำนวน 20 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเสริม คือ ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมเยาวชน ผู้นำศาสนา คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น จำนวน 15 คน โดยผู้วิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ร่างแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.5 ผู้วิจัยได้ประเมินผลแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สนทนากลุ่ม และได้แนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1.6 ผู้วิจัยได้เผยแพร่แนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทางส่วนราชการ เอกสาร และฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เอกสารและการสอบถาม

ผลการวิเคราะห์จากเอกสารสรุปได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายของกรมพัฒนาชุมชน มีแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทำให้หมู่บ้านป่าสักน้อยเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของจังหวัดเชียงใหม่ และจากการสอบถามนักพัฒนาชุมชน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ก็สอดคล้องกับแนวคิดที่ได้ศึกษาตามเอกสารข้างต้น

2. ผลการศึกษาดูงาน

ผลจากการศึกษาดูงานทำให้ผู้วิจัยทราบข้อมูลว่าบ้านป่าสักน้อยมีการบริหารจัดการแบบ มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้กับประชาชนให้แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับเสียง ส่วนใหญ่ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกขั้นตอน มีการประสานงานเครือข่ายภายนอก และมีกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน

3. ผลจากการสัมภาษณ์

ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของกรมการพัฒนาชุมชน มีดังนี้

1) ตัวชี้วัดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ มีลักษณะ 3 ไม่ 2 มี

สรุปได้ว่า คนในชุมชนมีการคัดเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรม มีเวลาในการมาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จากนั้นผู้นำมีการประชุม รวมพล รวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติและดำเนินงาน ร่วมกันวางแผนทำกิจกรรม วิเคราะห์ปัญหา เพื่อสรุปแนวทางแก้ไข แล้วนำมาประเมินผลเพื่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

2) การสร้างขบวนการเรียนรู้ ในการเรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 6 ด้าน 12 ตัวชี้วัด ดังนี้

สรุปได้ว่า ผู้นำมีการอบรมหาความรู้อย่างต่อเนื่องและนำมาถ่ายทอดให้คนในชุมชน ส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการทำอาชีพเสริม จากนั้นได้ทำประชาคมในหมู่บ้านในเรื่องการตั้งกลุ่มอาชีพ

ผู้คนในชุมชนจะคิดทำอาชีพในสิ่งที่ตนต้องการ เช่น มีการส่งเสริมอาชีพต่างๆ มีการจัดตั้งกลุ่ม และรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ถ้าเหลือจากการกินก็นำมาขายในตลาดนัดชุมชนบ้านป่าสักน้อย มีการอบรมเพิ่มความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นบ่อยๆ และมีโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยมีจิตอาสาทำงานด้านต่างๆ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตั้งแต่การเกิดไปจนถึงการเสียชีวิต โดยผู้นำมีการขับเคลื่อน มีการประชุม รวมพล รวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติและดำเนินงาน วางแผนการทำงาน วิเคราะห์ปัญหา เพื่อสรุปแนวทางแก้ไข แล้วนำมาประเมินผลร่วมกัน มีการกระตุ้นให้สมาชิกและผู้นำชุมชนทำแผนชุมชนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง

3) การขยายผลให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วย มีศักยภาพ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด ดังนี้

สรุปได้ว่า ในชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการขับเคลื่อน มีการประชุม รวมพล รวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกันดำเนินงาน ร่วมกันวางแผนทำกิจกรรม วิเคราะห์ปัญหา เพื่อสรุปเป็นแนวทางแก้ไข แล้วนำมาประเมินผลร่วมกัน โดยผู้นำมีการทำประชาคม ร่วมกับคนในชุมชนเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานและวางแผนการจัดกิจกรรม วางแผนจัดทำบัญชีครัวเรือน จะมีการรณรงค์ให้ทุกหลังคาปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อยู่บ่อยครั้งและสม่ำเสมอ ได้น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันอยู่บนเงื่อนไข ความรู้ คุณธรรม กำกับเสมอ อาศัยหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในชุมชน มีจิตอาสาทำงานด้านต่าง ๆ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตั้งแต่งานบุญ การเกิด ไปจนถึงการเสียชีวิต มีแนวทางส่งเสริมคือ 1) หออาสาสมัครมาร่วมดำเนินการ 2) ผู้นำ และคณะกรรมการจัดหาบุตรหลานบุคลากรที่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้ามาร่วมดำเนินการ 3) จัดทำศูนย์ข้อมูลหมู่บ้านป่าสักน้อย เป็นการขับเคลื่อนทำได้โดยจัดหาบุคลากรที่มีในท้องถิ่นเข้าอบรม และเชิญวิทยากรเข้ามาอบรม หรือส่งบุคลากรของเราเข้าไปร่วมฝึกอบรมจากภาครัฐหรือภาคเอกชนจัดทำโครงการหาความร่วมมือจากภาครัฐบาลและเอกชนได้ยึดหลักประชาธิปไตยความเสมอภาคของคนในชุมชนเป็นหลัก ทุกคนเท่าเทียมกันให้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของแต่ละคน ยึดหลักพุทธศาสนา สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมไว้ ยึดหลักเกณฑ์ข้อตกลงภายในหมู่บ้าน ไม่เลือกที่รักมักที่ชังปฏิบัติหน้าที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งได้ทำข้อตกลงไว้ก่อน ในชุมชนมีการอบรม สัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเรื่องอาชีพมีการส่งเสริมอาชีพหลาย ๆ ด้าน จนเกิดกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นมา จนเกิดเป็นอาชีพและมีการแปรรูปโดยนำเทคโนโลยีการด้านต่าง ๆ มาใช้ มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการแปรรูปผักเชียงดา โครงการข้าวอินทรีย์โครงการผลิตภัณฑ์จากกลุ่มต่าง ๆ มีการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กลุ่มเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มอีกบ้านเกิด มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่า เช่น แปรรูปข้าวอินทรีย์โดยการทำแพ็คเกจที่ทันสมัย แปรรูปผลิตภัณฑ์ และการตลาด เช่น แค้ผักเชียงดา ชาผักเชียงดา เชียงดามัดย้อม และแนวทางการสร้างเครือข่ายการพัฒนาหมู่บ้าน มี 2 แนวทางคือ 1) โดยผู้นำและคณะกรรมการต่าง ๆ ได้ประสานงานกับภาครัฐ 2) สมาชิกในกลุ่มได้ประสานงานกันข้อมูลทางฐานอินเทอร์เน็ต เช่น Facebook การเล่น Line การเล่น Instagram

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์เอกสารพบว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายของกรมพัฒนาชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทำให้หมู่บ้านป่าสักน้อยเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของจังหวัดเชียงใหม่

จากการสอบถามพบว่าบ้านป่าสักน้อย ได้รับการตอบรับว่าเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาดูงาน พบว่าข้อมูลบ้านป่าสักน้อยมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้กับประชาชนให้แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับเสียงส่วนใหญ่ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกขั้นตอน มีการประสานงานเครือข่ายภายนอก และมีการกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ ตัวชี้วัดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ มีลักษณะ 3 ไม่ 2 มี พบว่าคนในชุมชนมีการคัดเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรม มีเวลาในการมาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จากนั้นผู้นำมีการประชุม รวมพลรวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติและดำเนินงาน ร่วมกันวางแผนทำกิจกรรม วิเคราะห์ปัญหา เพื่อสรุปแนวทางแก้ไข แล้วนำมาประเมินผลเพื่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาคต่อไป

จากการสัมภาษณ์ การสร้างขบวนการเรียนรู้ในการเรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 6 ด้าน 12 ตัวชี้วัด พบว่าผู้นำมีการอบรมหาความรู้อย่างต่อเนื่องและนำมาถ่ายทอดให้คนในชุมชน ส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการทำอาชีพเสริม จากนั้นได้ทำประชาคม ในหมู่บ้านในเรื่องการตั้งกลุ่มอาชีพ ผู้คนในชุมชนจะคิดทำอาชีพในสิ่งที่ตนต้องการ เช่น มีการส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ มีการจัดตั้งกลุ่ม และรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ถ้าเหลือจากการกิน ก็นำมาขายในตลาดนัดชุมชนบ้านป่าสักน้อย มีการอบรมเพิ่มความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นบ่อยๆ และมีโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยมีจิตอาสาทำงานด้านต่างๆ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตั้งแต่การเกิดไปจนถึงการเสียชีวิต โดยผู้นำมีการขับเคลื่อน มีการประชุม รวมพล รวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติและดำเนินงาน วางแผนการทำงาน วิเคราะห์ปัญหา เพื่อสรุปแนวทางแก้ไข แล้วนำมาประเมินผลร่วมกัน มีการกระตุ้นให้สมาชิกและผู้นำชุมชนทำแผนชุมชนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์การขยายผลให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วย มีศักยภาพ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด พบว่าในชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการขับเคลื่อน มีการประชุม รวมพล รวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกันดำเนินงาน ร่วมกันวางแผนทำกิจกรรม วิเคราะห์ปัญหา เพื่อสรุปเป็นแนวทางแก้ไขแล้วนำมาประเมินผลร่วมกัน โดยผู้นำมีการทำประชาคม ร่วมกับคนในชุมชนเพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน และวางแผนการจัดกิจกรรม วางแผนจัดทำบัญชีครัวเรือน จะมีการรณรงค์ให้ทุกหลังคาปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อยู่บ่อยครั้งและสม่ำเสมอ ได้น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ มีเหตุมีผล

มีภูมิคุ้มกันอยู่บนเงื่อนไข ความรู้ คุณธรรม กำกับเสมอ อาศัยหลักการมีส่วนมาใช้ในชุมชนมีจิตอาสาทำงานด้านต่าง ๆ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตั้งแต่องานบุญ การเกิด ไปจนถึงการเสียชีวิต มีแนวทางส่งเสริมคือ 1) หาอาสาสมัครมาร่วมดำเนินการ 2) ผู้นำ และคณะกรรมการจัดหา บุตรหลาน บุคลากรที่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม 3) จัดทำศูนย์ข้อมูลหมู่บ้านป่าสักน้อย เป็นการขับเคลื่อนทำได้โดยจัดหาบุคลากรที่มีในท้องถิ่นเข้าอบรม และเชิญวิทยากรเข้ามาอบรม หรือส่งบุคลากรของเราเข้าไปร่วมฝึกอบรมจากภาครัฐหรือภาคเอกชน จัดทำโครงการหาความร่วมมือจากภาครัฐบาลและเอกชน ได้ยึดหลักประชาธิปไตยความเสมอภาคของคนในชุมชนเป็นหลัก ทุกคนเท่าเทียมกัน ให้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของแต่ละคน ยึดหลักพุทธศาสนา สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมไว้ยึดหลักเกณฑ์ข้อตกลงภายในหมู่บ้าน ไม่เลือกที่รักมักที่ชังปฏิบัติหน้าที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งได้ทำข้อตกลงไว้ก่อน ในชุมชนมีการอบรมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเรื่องอาชีพ มีการส่งเสริมอาชีพหลาย ๆ ด้าน จนเกิดกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นมา จนเกิดเป็นอาชีพและมีการแปรรูปโดยนำเทคโนโลยีการด้านต่าง ๆ มาใช้ มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการแปรรูปผักเชียงดา โครงการข้าวอินทรีย์โครงการผลิตภัณฑ์จากกลุ่มต่างๆ มีการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กลุ่มเยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อม กลุ่มอีกบ้านเกิด มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่า เช่น แปรรูปข้าวอินทรีย์โดยการทำแพ็คเกจที่ทันสมัย แปรรูปผลิตภัณฑ์ และการตลาด เช่น แค้ผักเชียงดา ชาผักเชียงดา เชียงดามัดย้อม และแนวทางการสร้างเครือข่ายการพัฒนาหมู่บ้านมี 2 แนวทางคือ 1) โดยผู้นำและคณะกรรมการต่างๆ ได้ประสานงานกับภาครัฐ 2) สมาชิกในกลุ่มได้ประสานงานกันข้อมูลทางฐานอินเทอร์เน็ต เช่น Facebook การเล่น Line การเล่น Instagram

จากการวิเคราะห์เอกสาร การสอบถามจากพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาดูงานบ้านป่าสักน้อย จากการสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จึงสรุปได้ร่างแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

การสนทนากลุ่มเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านป่าสักน้อย ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าได้มีการยืนยันว่าแนวทางดังกล่าวสามารถนำไปเผยแพร่สู่ชุมชนอื่น ๆ โดยเสียงส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นเอกฉันท์ รับรองว่าเป็นแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และสามารถนำไปเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

แนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ชุมชนบ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนจะต้องเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ถ่องแท้ ทำให้เกิดการเลือกตั้งผู้นำต่าง ๆ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอดทนอดกลั้น จึงจะทำให้เกิดแนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่มีประชากรใกล้เคียงกันการดำเนินงานแตกต่างกันหรือไม่
- 2) ควรมีการศึกษาถึงเรื่องหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่นำไปสู่ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่สอดคล้องกับนโยบายของกรมการพัฒนาชุมชนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 8**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.

_____. (2548). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่. **ประกาศจังหวัดเชียงใหม่**, 30 กันยายน 2560.

สำนักงานส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน. กรมการพัฒนาชุมชน. (2557). **แกนนำกับการขยายผล หมู่บ้าน
เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยทุนชุมชน**. [www.nakhonsawan.cdd.go.th/wp-
content/uploads/sites/21/2019/03](http://www.nakhonsawan.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/21/2019/03)